

A photograph of a university courtyard. In the foreground, a young man and woman are sitting on a green lawn, looking at a laptop. The man is pointing at the screen while the woman looks on. In the background, several other students are sitting on the lawn, some talking and some reading. The building behind them is a two-story white structure with many windows and orange awnings. There are trees and bushes around the building.

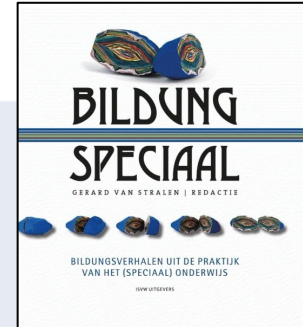
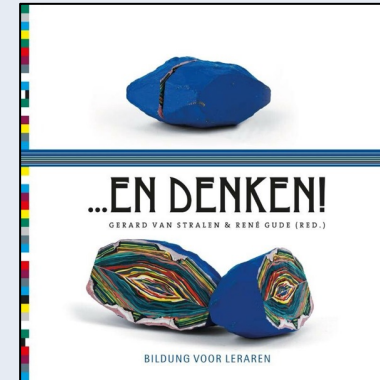
Bildung...in het vmbo

Dr. Wouter Sanderse

Bildung in het vmbo?

“De dominantie van het efficiency- en rendementsdenken is zo groot, ook in het onderwijs, dat het van belang is daar iets tegenover te stellen.” (Huijer)

- 2010-2020: veel aandacht voor bildung in onderwijs/beleid
- Maar...slechts mondjesmaat in het vmbo.

Hoe komt dat?

- Beroepsonderwijs bereidt voor op arbeidsmarkt
 - Daarvoor geen Bildung nodig.
 - Of louter instrumenteel
- Bildung via 'hogere' kunst, cultuur, wetenschap en filosofie
 - Dat verwerf je alleen via vwo (gymnasium) en universiteit.

PS: Gelukkig zijn er uitzonderingen!

Wat is bildung?

‘Begeleide zelf-vorming’ (Dohmen)

- Een voortdurend **proces**
- Van **jezelf vormen**
- Door en via **anderen**, in het bijzonder via bronnen van waarde
- Waarbij je je zelfstandig **verhoudt** tot wat je meekrijgt
- Blijkt niet alleen uit kennis en vaardigheden, maar uit je **hele persoon**
- Met een eigen **levensoriëntatie**

Agora-model (Gude)

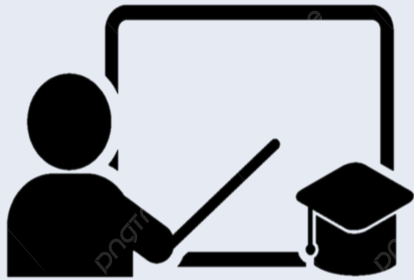
- Vier levenssferen
 - Persoonlijk
 - Privaat
 - Publiek
 - Politiek
- Oefenen in trainingssferen
 - Religie
 - Sport
 - Kunst
 - Wetenschap/filosofie

Wanneer is onderwijs bildend?

- Inhoud
 - Oriëntatie geven
 - Kennisoverdracht in brede zin
 - Doorgeven van traditie en moraal
 - Gemeenschappelijke perspectief aanreiken
- Proces
 - Uitnodigen tot zingeving
 - Verhouden tot wat wordt aangereikt
 - Emotionele betrokkenheid bij waarden
 - Handelen op basis van vorming
 - Individueel perspectief

Project ‘Voorbeeldige bildung in het vmbo’ (2021-2023)

- Ontwikkelpromjekt
 - UvH en 4 lerarenopleidingen
 - 4 PLGs, met 28 leraren van 16 scholen
 - 6 bijeenkomsten
 - *Design Thinking for Educators*

- Onderzoek
 - Hoe (willen) vmbo-docenten bildung voorleven in de klas, en hoe wordt voorbeeldgedrag ervaren door leerlingen?

Focus

VELG-model*

V: **vo**ordoen

E: **ex**pliciteren

L: **le**gitimeren

G: helpen **g**ebruiken

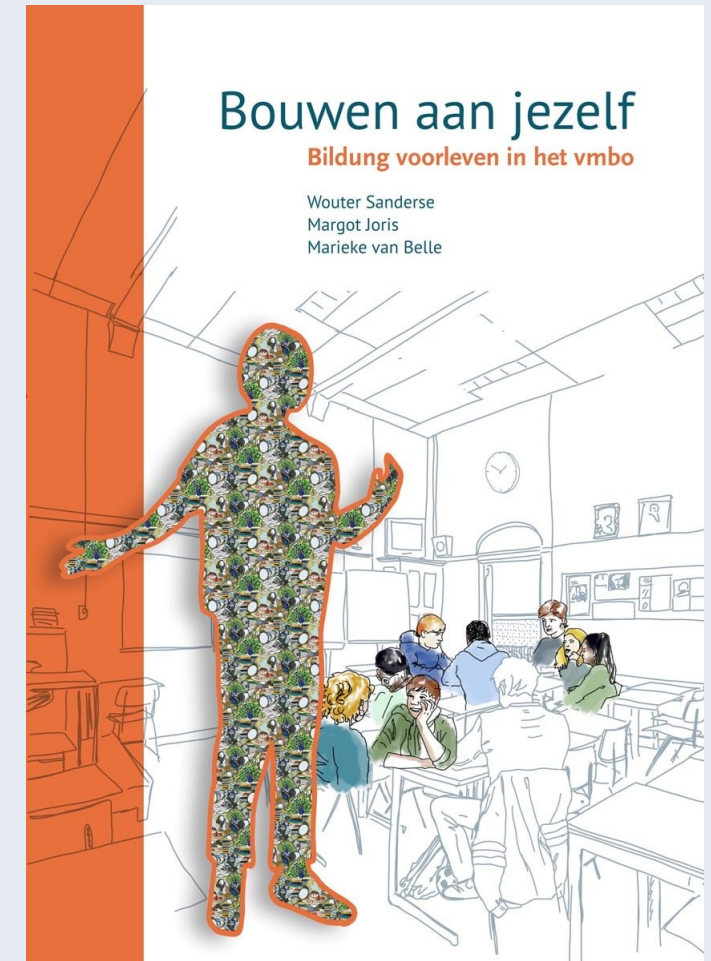

*Geursen, Korthagen, Koster, Lunenberg, Dengerink (2012)

Enkele opgedane inzichten

1. Bildung als relatie met zelf, ander en wereld
2. Geen kant-en-klare-aanpak
3. Geschikt voor ieder vak
4. Voordoen, onbewust én als methode
5. Leraren zijn 'ook maar mens'
6. Afstemming op leerlingen

Nieuwsgierig? Zie: <https://bildungvmbo.nl/>

Stelling voor break-out rooms

Het vmbo besteedt al voldoende aandacht aan de bildung van leerlingen.

Zo ja, waar zit dat in?

Zo nee, wat ontbreekt er?

Dank voor je aandacht!

Contact

w.sanderse@uvh.nl

<https://bildungvmbo.nl/>